



# Minister Klimatu i Środowiska

---

DOP-WŚ.0500.12.2026.2.DT  
4254218.17278800.14051803  
Warszawa, 13-03-2026

---

**Dotyczy:** odpowiedzi na interpelację Posła Jarosława Sachajko (znak: K10INT15479)  
**Temat:** w sprawie niespójności działań państwa w zakresie ochrony gleb torfowych, retencji oraz systemów melioracji służących nawodnieniu łąk, a także w sprawie wydatkowania środków KPO na ewidencję urządzeń melioracyjnych i równoległych działań zmierzających do likwidacji piętrzeń

---

**Pan**  
**Włodzimierz Czarzasty**  
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT1547 Posła Jarosława Sachajko przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

Projekt Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce (dalej: „Strategia”), do której odwołuje się Pan Poseł, jest dokumentem kierunkowym wskazującym na konieczność ochrony gleb torfowych oraz innych obszarów podmokłych, w tym w szczególności rzek i ekosystemów z nimi powiązanych. Szacuje się, że około 14-18% Polski pokryte jest obszarami podmokłymi, a gleby torfowe zajmują około 4-5% powierzchni kraju, czyli 1,4-1,6 mln ha. Analiza przeprowadzona na potrzeby Strategii wykazała, że jedynie około 15% torfowisk zachowało charakter bagienny i potencjalne zdolności akumulacji torfu. Pozostałe 85% jest w różnym stopniu zdegradowane, co wywołuje konsekwencje środowiskowe, społeczne i ekonomiczne: niższy poziom wód gruntowych i wyższe ryzyko pożarów, zmniejszona retencja wody, więcej zanieczyszczeń w wodach podziemnych, wymieranie gatunków roślin i zwierząt, zwiększona emisja gazów cieplarnianych do atmosfery, osiadanie gruntów rolniczych i większe ryzyko podtopień, erozja gleby, zmniejszone plony rolnicze, niekorzystne warunki obrony granic Państwa.

Łączna długość rzek w Polsce wynosi 111 tys. km, natomiast łączna długość rowów melioracyjnych to około 350 tys. km. Wynika to z faktu, iż w celu zwiększenia efektów produkcyjnych, a także złagodzenia skutków powodzi, podtopień czy suszy zrealizowano, w latach 1950-1990, bardzo duży program inwestycji melioracyjnych, głównie o charakterze odwadniającym<sup>1</sup>.

W części obszarów dolinowych systemy odwadniające zaopatrzone w urządzenia piętrzące umożliwiające stosowanie mało kosztownych nawodnień podsiąkowych. Działanie to miało

---

<sup>1</sup> Kaca E. (red), 2025. E-Poradnik Melioracje, retencja i gospodarka wodna w rolnictwie. Brwinów

miejsce w czasach stabilności klimatycznej, śnieżnych zim i znacząco niższej średniej temperaturze powietrza<sup>2</sup>.

Odpowiadając na **pytanie nr 10** należy wskazać, że istnienie funkcji nawadniająco-odwadniającego w systemach melioracyjnych nie stanowi gwarancji ich prawidłowego użytkowania. Przede wszystkim należy przypomnieć, że zgodnie z zasadami grawitacji woda płynie do najniższej położonego punktu w terenie. W nizinnych obszarach rolniczych takimi punktami są zazwyczaj rowy, kanały, zbiorniki i ciekły (w warunkach naturalnych także oczka wodne, jeziora i rzeki). W związku z tym rów melioracyjny stanowi urządzenie wodne odwadniające, a jedynie zamontowane na nim budowle piętrzące, takie jak zastawki i jazy, dają możliwość regulacji wielkości tego odwodnienia. Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że rowy z działającą funkcją nawadniania stanowią rzadkość w Polsce, w Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych zdecydowano nie rozróżniać tych dwóch typów systemu melioracyjnego. Głównym źródłem informacji o stanie torfowisk, w tym także użytkowanych rolniczo, w Polsce jest Państwowy Monitoring Środowiska prowadzony przez Główny Inspektora Ochrony Środowiska. Wyniki tego monitoringu wskazują na zły stan siedlisk tego typu. Przykładowo zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 6410 w ramach monitoringu w latach 2023-2025 oceniono na U2 (stan zły) – 39%, U1 (stan niezadawalający) – 45% i tylko FV (stan dobry) – 24% w regionie kontynentalnym. Główne zagrożenia dla tego siedliska to porzucenie ekstensywnej gospodarki kośnej i odwadnianie rowami skutkujące wkraczaniem gatunków inwazyjnych, zarastaniem drzewami i krzewami<sup>3</sup>. Ponadto na potrzeby planowania ochrony obszarów chronionych (obszary Natura 2000 i rezerwy przyrody) zlecane są ekspertyzy hydrologiczne. Przykładem takiego opracowania jest „Ekspertyza hydrologiczna dotycząca opracowania modelu gospodarowania wodą w obszarze Natura 2000 Bagno Wizna PLB200005” wykonana na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku<sup>4</sup>. Dokumenty te jednoznacznie wskazują, że występowanie rowów melioracyjnych odprowadza wodę powierzchniową i obniża poziom wód gruntowych, podczas, gdy grunty organiczne bez systemów melioracyjnych (np. Dolina Rospudy) zachowały pełną zdolność retencji wody i aktywne procesy akumulacji torfu.

Odnosząc się do **pytania nr 11** informuję, że w Strategii nie dokonano podziału na systemy odwadniające i nawodnieniowe, ponieważ nie jest to głównym celem tego dokumentu, a systemy nawadniające w Polsce są stosowane są marginalnie na powierzchni około 1,5% użytków rolnych<sup>5</sup>.

Jak wskazano na wstępie, Strategia jest dokumentem kierunkowym dla kształtowania polityki, szczególnie środowiskowej, rolnej, wodnej i klimatycznej. Promuje wprowadzanie zachęt finansowych dla rolników, którzy widzą korzyści w podniesieniu (nawet niewielkim)

---

<sup>2</sup> Tomczyk A. M., Bednorz E. (red.), 2022. Atlas klimatu Polski (1991–2020). Bogucki Wydaw. Naukowe, Poznań, Tabela 1.

<sup>3</sup> <https://siedliska.gios.gov.pl/przedmioty-monitoringu-menu/monitoring-siedlisk/siedliska-lakowe-i-murawowe?view=article&id=254>

<sup>4</sup> <https://www.gov.pl/web/rdos-bialystok/ekspertyza-hydrologiczna-dotyczaca-opracowania-modelu-gospodarowania-woda-w-obszarze-natura-2000-bagno-wizna-plb200005>

<sup>5</sup> <https://zodr.pl/zinet/wp-content/uploads/2023/12/korzystanie-z-wody.pdf>

poziomu wody gruntowej i retencjonowaniu wody opadowej w glebie i krajobrazie. Działanie to wymaga jednak zmiany prawa, które obecnie utrwała funkcję odwadniającą systemów melioracyjnych preferowaną w II połowie ubiegłego wieku.

Przykładem działania idącego w stronę ochrony gleb torfowych jest norma GAEC2 wprowadzona w ramach Wspólnej Polityki Rolnej w 2025 r. Dodatkowo od 15 marca 2026 r. wchodzi w życie nowe, dobrowolne płatności dla rolników w ramach normy GAEC2, rekompensujące ochronę torfowisk i terenów podmokłych. Wsparcie obejmie trzy warianty: ochrona trwałych użytków zielonych (581 zł/ha), ochrona gruntów ornych (627 zł/ha) oraz przekształcenie gruntów ornych w użytki zielone (nawet 2 387 zł/ha).

W odpowiedzi na **pytanie nr 12** należy zauważyć, że Strategia nie neguje skuteczności działania prawidłowo funkcjonujących systemów nawadniających ani nie wyklucza różnych metod podnoszenia poziomu wody zgodnych z przepisami Prawa wodnego<sup>6</sup>.

Wycena korzyści z rolnictwa na torfowiskach w scenariuszach uwzględniających intensywne odwadnianie, umiarkowane odwadnianie z gospodarką ekstensywną, jak również użytkowanie torfowisk w warunkach wysokiego uwodnienia, zawarta jest w załączniku 2 do projektu Strategii<sup>7</sup>.

Analogicznie do płatności zalesieniowych czy interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych, paludikultura jest alternatywnym źródłem dochodu dla rolników gospodarujących na zdegradowanych torfowiskach. Biomasa z ponownie nawodnionych torfowisk interesuje się wiele branż: w ogrodnictwie może być wykorzystywana jako ściółka lub do produkcji kompostu, w budownictwie jako materiał izolacyjny i pokrycia dachowe, w przemyśle odzieżowym jest używana jako wypełniacz (puch z pałki wodnej), w przemyśle meblowym do produkcji mebli, w produkcji opakowań (np. kartonów), w branży dekoracyjnej i automotive. Przykładowe polskie firmy zainteresowane produkcją z biomasy z paludikultury to: VestaEco<sup>8</sup>, ReedBirds P.S.A.<sup>9</sup>, Dach-Reed Szymon Smolczyński<sup>10</sup>. Oprócz produkcji biomasy, paludikultura zwiększa retencję wody, hamuje emisje gazów cieplarnianych do atmosfery i może dostarczać wartości związanych z turystyką przyrodniczą.

Paludikultura z całą pewnością nie jest odpowiedzią dla wszystkich rolników i na wszystkich torfowiskach zdegradowanych (podobnie jak zalesienia nie są rozwiązaniem dla wszystkich właścicieli i użytkowników gruntów), poszerza jednak możliwości wykorzystania biomasy zgodnie z modelem produkcji i konsumpcji zwanym gospodarką o obiegu zamkniętym.

Odpowiadając na **pytanie nr 13** dotyczące analizy ryzyka produkcji przemysłowej w paludikulturze i wymagań infrastrukturalnych analogicznych do obecnej melioracji informuję, że Strategia nie podejmowała powyższej analizy, ponieważ paludikultura jako gałąź produkcji może podlegać takim samym rozwiązaniom prawnym i administracyjnym

---

<sup>6</sup> Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r. poz. 960, z późn. zm.)

<sup>7</sup> <https://www.gov.pl/web/klimat/konsultacje-spoeczne-strategii-ochrony-obszarow-wodno-blotnych-w-Polsce-wraz-z-planem-dzialan>

<sup>8</sup> <https://www.vestaeco.pl/index.html>

<sup>9</sup> <https://reedbirds.com/>

<sup>10</sup> <https://trzcina.com.pl/>

jak inne typy działalności (pozwolenia wodno-prawne, oceny oddziaływania na środowisko, zakazy ustawowe). Zastosowanie tych regulacji będzie zależało od intensywności, rozległości i uciążliwości prowadzonej działalności. Na chwilę obecną paludikultura jest we wstępnej fazie produkcyjnej (głównie w projektach innowacyjnych) i kształtowaniu łańcucha produkcji, niemniej rozważane jest włączenie jej do Wspólnej Polityki Rolnej po 2027 r.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala  
Podsekretarz Stanu  
Ministerstwo Klimatu i Środowiska  
/ – podpisany cyfrowo/

**Do wiadomości:**

1. Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM